مجله علمی پژوهش در روانشناسی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی ، شماره ۲۵ ، پاییز ۱۴۰۰، ص ۱۳-۱
http://www.jisc.ir

مجله علمی پژوهش در روانشناسی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی (سال هشتم)
شماره ۲۵/ پاییز ۱۴۰۰ / ص ۱۳-۱

تعیین تفاوت بین نوازندگان سازهای سنتی با نوازندگان سازهای جدید از نظر تفکر خلاق و هوش هیجانی و سلامت روانی

امیر جعفرنژاد رضائیه[1]
[1] فارغ التحصیل کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی دانشگاه آزاد اهر. ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مقایسه تفکر خلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی در بین نوازندگان سازهای سنتی و جدید انجام شد. روش این پژوهش علی – مقایسه ای بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه نوازندگان سازهای سنتی و جدید شهر ارومیه به تعداد ۴۰۰ نفر بودند(۲۲۰ نفر نوازنده سازهای سنتی و ۱۸۰ نفر نوازنده سازهای جدید). نمونه گیری این پژوهش به صورت تصادفی طبقه ای بود، به این گونه که ۱۱۰ نفر از نوازندگان سازهای سنتی و ۹۰ نفر از نوازندگان سازهای جدید انتخاب و در نهایت ۲۰۰ نفر به عنوان نمونه در نظر گرفته شد. ابزارهای این پژوهش شامل پرسشنامه تفکر خلاق عابدی (۱۳۷۹)، پرسشنامه هوش هیجانی بار اون (۱۹۸۰) و پرسشنامه تفکر سلامت روانی ۹۰ سوالی (۱۹۷۳) بودند. برای تحلیل آماری داده ها نیز از آزمون آماری تی مستقل استفاده گردید. نتایج تحلیل آماری نشان داد که بین تفکر خلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی در بین نوازندگان سازهای سنتی و جدید تفاوت معنی داری وجود دارد.

واژگان کلیدی: تفکر خلاق، هوش هیجانی، سلامت روانی، نوازندگان سازهای سنتی، نوازندگان سازهای جدید

مقدمه

امروزه موسیقی به مثابه عنصری کما بیش همه جایی شده به موضوعی میان رشته ای تبدیل شده و قدرت ارتباطی آن بیش از پیش مورد تأکید قرار گرفته است. در واقع موسیقی به عنوان امری اجتماعی، در همه جا شنیده می شود و در همه ی ابعاد زندگی ما رسوخ کرده است. به این ترتیب شناخت بهتر آن، مانند سایر پدیده‌های فرهنگ توده ای (ورزش، کالاهای مصرفی و ...) صرف نظر از این که این رابطه پرشور، سرسری، ایجابی یا سلبی باشد، می تواند ضمن برقراری ارتباط هر چه عمیق تر ما با زندگی روزمره، در فهم جامعه ی معاصر نیز یاری مان کند. موسیقی سنتی که منحصراً به موسیقی هنری ایرانی اطلاق می شود، واجد طیف یا حوزه ای، با شبکه ای از ویژگی‌ها و مشخصات است. سنت هرگز به معنای یک پدیده پیش پا افتاده و یا چیزی که قابل انتقال باشد مطرح نمی شود. سنت، تلویحاً مقید به ارزش‌ها و معانی است که در گفت و گوها به چشم می خورد. این ارزش‌ها و ویژگی‌های مشخص عبارتند از: سابقه، قدمت، سماعی بودن، انتقال بلاواسطه از استاد به شاگردومرجعیت استادانی که خود بنیان گذار و مؤسس بوده اند.در مقابل موسیقی جدید یا رپ یکی از فرم‌های موسیقایی است که از قافیه، گفتار ریتمیک و از اصلاحات خیابانی تشکیل شده است و کلامی است که با یک موسیقی متن خوانده یا به تعبیری فریاد زده می شود [۱].

اخیرا دانشمندان به دنبال توصیف راه‌هایی هستند که چگونه در سطح عاطفی بر ما اثر می گذارد. تحقیقاتی که درباره ارتباط بین موسیقی و ذهن انجام شده نشان می دهد که گوش کردن و نواختن موسیقی می تواند چگونگی عملکرد مغز ما را تغییر بدهد. قدرت شفادهی موسیقی بر روی روح و جسم به تازگی شناخته شده است. در تحقیقی با عنوان هدف بررسی کاربرد تکنیک‌های موسیقی درمانی و اینکه آیا آن‌ها تغییرات را پیش بینی می کنند توسط کارین مسهلر،کاترینا فوچس [۲] انجام گرفت به این نتیجه رسیده اند که تکنیک‌های تولید موسیقی موسیقی درمانی می تواند توسعه صلاحیت‌های ارتباطی و سلامت روانی را در افراد با انگیزه کم را افزایش دهد [۳].

از طرفی روانشناسان معتقدند که خلاقیت یکی از عوامل تشکیل دهنده بازده یا عملکرد ذهن به حساب می آید، هر چند اندازه گیری آن کاری بسیار دشوار و شاید غیر ممکنی باشد [۴]. نوازنده بزرگ، فرانسیسکا گینو از دانشگاه‌هاروارد گفت: "خلاقیت بیشتر از هوش به افراد کمک می کند تا وظایف دشوار را در بسیاری از زمینه‌های زندگی خود انجام دهند. نتایج این تحقیق نشان داد که شرکت کنندگان خلاق تر، به طور قابل توجهی بیشتر به تقلب و ارتباط بین هوش و ناسازگاری پی می برند. در تحقیقی دیگر با عنوان بررسی تاثیر موسیقی بر شناخت خلاقانه، که توسط دکتر «سایمون ریتر» از دانشگاه رادبود و دکتر «سام فرگوسن» از دانشگاه فناوری سیدنی(۲۰۱۲) انجام گرفت نشان دادکه موسیقی می تواند بر خلاقیت فرد تاثیربگذارد [۵].

درتحقیقی با عنوان پیش بینی میزان رسیدن به سطح جریان یا غرق شدگی[1] در موسیقی و صفات هوش هیجانی با استفاده ساز پیانو، که توسط مانواله م. مارین و جوییدپ باتاتاکاریا ۲۰۱۳ انجام گرفت، نتایج نشان داده شد که علاوه بر وجود تفاوت‌های فردی در استفاده از پیانو، ویژگی‌های ساختاری و ترکیبی خاصی از قطعات موسیقی و عبارات هیجانی مرتبط می‌تواند تجربه‌های جریان یا غرق شدگی را تسهیل کند [۶].

لکن تا حدی که محقق جست و جو نمود، پژوهشی که ارتباط بین تفکر خلاق، هوش هیجانی، سلامت روانی دربین نوازندگان سازهای سنتی وجدید، بررسی کرده باشد، دیده نشد در این راستا تحقیق در این زمینه به منظور روشن شدن این ارتباط و رسیدن به راهکارهای عملی، ضروری به نظر می رسد. بنابراین در این پژوهش مسئله اساسی این است که آیا بین تفکر خلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی در بین نوازندگان سازهای سنتی و جدید تفاوتی وجود دارد؟

[1]Flow

مبانی نظری تحقیق

تفکر خلاق

تفکر هسته اصلی فعالیت‌های انسان است که اکثر مواقع دارای جهت خاصی است؛ هر چند برخی از فعالیت‌های ذهنی هم ممکن است دارای جهت و هدف خاصی نباشند؛ مثل خیالبافی‌ها و رؤیاهای روزانه که همه کمابیش با آن آشنا هستیم. دانشمندان انسان را حیوان متفکر می‌دانند و از تفکر به عنوان فصل ممیز انسان از حیوان یاد می کنند. در حقیقت تفکر اساسی مخصوص انسان است؛ اگرچه تفکر در سطح ابتدایی در بعضی از حیوانات هم مشاهده شده است. تفکر جریانی است که در آن فرد می کوشد تا با بهره‌گیری از قوای ذهن، اندیشه و تجربیات خویش برای حل مشکلی که با آن روبرو شده اقدام کند. به قول جان دیوئی، فیلسوف معروف، تفکر (اندیشه) ابزاری است در خدمت زندگی و هدف آن ایجاد سازگاری میان موجود زنده و محیط است. از سوی دیگر، صرف نظر از اینکه رویدادی متعلق به حال، گذشته یا آینده باشد، تفکر در ذات خود فرایندی عقلایی است که مبین استفاده از مفاهیم و رمزها برای تحلیل اشیا و پدیده‌هاست. لذا تفکر ممکن است هم از طریق یادآوری خاطرات یا تجارب گذشته و هم به وسیله تأثیراتی که منبعث از عوامل و امکانات محیط زندگی فعلی ماست صورت گیرد. از سوی دیگر، تفکر پایه شناخت را تشکیل می دهد و شناخت نیز روشی است که بر پایه آن ساخته اندیشه و استدلال فرد پی ریزی می شود. به اختصار می توان گفت قوای عقلانیو تفکراست که موجودیت انسان را معنی دار و صاحب هویت می کند و بدون تفکر اساساً هیچگونه عملی از انسان میسر نمی‌باشد.

هوش هیجانی

گلمن هوش هیجانی را هوشی که دارای قابلیت‌های زیر باشد تعریف می‌کند: بر انگیختن انگیزه در خود، پا فشاری در صورت نا کامی، کنترل غرایز و به تأخیر انداختن حس رضایت، تنظیم حالات شخصی و مانع شدن از این که رنج و ناراحتی جلوی توانایی‌هایی مانند فکر کردن، اصرار ورزیدن و امید داشتن را بگیرد. چندی بعد گلمن تعریف دیگری از هوش هیجانی ارایه داده و آن را به بیست و پنج گونه مختلف از قابلیت‌های هوشی تقسیم می‌کند که در میان آن‌ها اعتماد به نفس، خود آگاهی و انگیزه به چشم می‌خورد. به نظر گلمن[۲] (۱۹۹۵)، هوش هیجانی توانایی اداره مطلوب خلق و خو و وضع روانی و کنترل تکانش‌ها است. هوش هیجانی عاملی است کهبه هنگام شکست ناشی از دست نیافتن به هدف، در شخص ایجاد انگیزه و امید می‌کند [۷]

آموزش هوش هیجانی

آموزش هوش هیجانی می‌تواند از طریق گستره ای از تلاش‌ها مانند آموزش کلاسی، فعالیت فوق برنامه، جو و شرایط حمایتی مدرسه ودر گیر کردن دانش آموزان، معلمان و والدین در فعالیت‌های اجتماعی صورت گیرد. در صورتی که رشد مهارت‌های هیجانی در محیط اولیه مطلوب نباشد، این امکان وجود دارد تا مدارس از طریق آموزش‌های ترمیمی به جبران این کاستی‌ها بپردازند متخصصان باور دارند که آموزش طبیعی هوش هیجانی که با هنرهای آزاد و نظام‌های ارزشی نیز همراه است، اهمیت ویژه ای دارد. آموزش مهارت‌های اجتماعی نیز یکی از راههای افزایش هوش هیجانی است. این آموزش‌ها شامل برنامه‌های کنترل خشم و عصبانیت، همدلی، تشخیص و به رسمیت شناختن تشابهات و تفاوت‌های مردم، برقراری ارتباط، خود گفتاری مثبت و حل مسأله و تصمیم گیری است که از مؤلفه‌های هوش هیجانی می‌باشد. می‌توان گفت که آموزش مهارت‌های هوش هیجانی به فرزندان کمک می‌کند تا نقش بهتری در زندگی بر عهده بگیرند.

تحقیقاتی که در زمینه هوش هیجانی با دانش آموزان کم توان ذهنی انجام گرفته است نشان می‌دهد که مشخصه اصلی آن‌ها اختلالات قابل توجه در زمینه عملکرد هوشی و محدویت‌هایی در زمینه رفتار انطباقی دارند و معمولا در کنترل و ابراز هیجاناتشان ضعیف عمل می‌کنند و این مسئله ای است که باید آموزش آن از دوران کودکی آغاز شود [۸].

سلامت روانی

منظور از سلامت روانی عبارت از رشته‌ای تخصصی از سلامت عمومی است که در زمینه کاستن بیماری‌های روانی در یک اجتماع فعالیت می‌نماید و در حوزه انواع مختلف اختلالات روانی و عوامل بیماری زای روانی در یک اجتماع فعالیت می‌نماید و پیرامون انواع مختلف اختلالات روانی، عضوی و اجتماعی که در بروز این بیماری‌ها اثر مشخصی دارند، بحث می‌نماید. یعنی به همان ترتیب که در بهداشت عمومی،

---

[2] - Gelmen

مثلاً بیماری‌های عفونی مورد بحث قرار می‌گیرند و عوامل بیماری‌زا و چگونگی ایجاد بیماری و علائم بالینی و راه‌های سرایت مورد توجه قرار می‌گیرند تا روش پیشگیری بیماری مشخص شود، در مورد بیماری‌های روانی نیز سعی می‌شود تا عوامل بیماری‌زا و طرز به وجود آمدن بیماری مشخص گردند تا طرز پیش‌گیری نیز شناخته شود و بتوان نسبت به از بین بردن این بیماری‌ها در اجتماعات انسانی اقدام نمود. با این دید، منظور از سلامت روانی بررسی روشهای پیشگیری است.

پیشینه تحقیق

در تحقیق مهری نژاد [۹]، با هدف مقایسه ویژگی‌های شخصیتی، سلامت روان و هوش هیجانی در موسیقی‌دانان حرفه ای و عادی انجام شده است. نتایج حاصل از این آزمونها نشان داد بین دو گروه موسیقی دانان حرفه ای و افراد عادی تفاوت معنا داری وجود دارد.

الکساندره کوپو و دارکو جکوک [۱۰]، در تحقیقی با عنوان "تأثیر هوش هیجانی بر عملکرد در ورزش های ریتمیک رقابتی: یک تحقیق متا آنالیز" به این نتیجه دست یافتند که بین هوش هیجانی و عملکرد ورزشکارانی که به ورزش های ریتمیک و همراه آهنگ می‌پردازند، رابطه مثبت وجود دارد. به عبارت دیگر ورزشکارانی که هوش هیجانی بالاتری داشته‌اند در ورزش های ریتمیک و همراه آهنگ که بصورت گروهی در باشگاه‌های ورزشی صورت می‌گیرند، عملکرد بهتری از خود نشان داده‌اند.

زیندرو همکاران[۱۱]، در تحقیق خود با عنوان "هوش هیجانی – موضوعی در حال ظهور در تحقیقات روانشناختی" به نتیجه دست یافتند که هوش هیجانی با اختلالات روانی رابطه منفی دارد. براساس این یافته ها مشخص شد که افرادی هوش هیجانی پایین تری دارند در ابتلا به اختلالات روانی استعداد بیشتری از خود نشان داده اند.

روش پژوهش

مطالعه حاضر یک تحقیق علی- مقایسه ای بود. جامعه آماری شامل کلیه نوازندگان سازهای سنتی و جدید شهر ارومیه به تعداد ۴۰۰ نفر بودند (۲۲۰ نفر نوازنده سازهای سنتی و ۱۸۰ نفر نوازنده سازهای جدید) روش نمونه گیری به صورت تصادفی طبقه ای می‌باشد که ۲۰۰ نفر بودند. جمع آوری اطلاعات به روش کتابخانه ای و میدانی با استفاده از پرسشنامه صورت گرفت و با استفاده از آمارتوصیفی نظیر میانگین و آمار استباطی شامل آزمونT مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزارهای اندازه گیری

آزمون تفکر خلاق

الف) آزمون سنجش خلاقیت عابدی: ایـن آزمون کـه براساس نظریه تورنس درباره خلاقیت در سال ۱۳۶۳ به وسیله عابدی [۱۲] در تهران ساخته شـــد، این آزمون ۶۰ سؤال سه گزینه‌ای دارد که از چهار خرده آزمون سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف پذیری تشکیل شده است. گزینه‌ها نشان دهنده میزان خلاقیت پایین، متوسط و بالا می‌باشند کـه نمره یک برای خلاقیت پایین، نمره دو برای خلاقیت متوسط و نمره ســـه برای خلاقیت بالا در نظر گرفته شده است. مجموع نمرات کسب شده در هر خرده آزمـون، نمایانگر نمره آزمودنـی در آن بخـش است و مجموع نمرات آزمودنی در چهار خرده آزمون، نمره کلی خلاقیت او را نشان می‌دهد. دامنه نمره کل خلاقیت هـر آزمودنـیبین ۶۰ و ۱۸۰ خواهد بود. سؤال‌های یک تا ۲۲ به سیالی، ۲۳ تـــا ۳۳به بسط، ۳۴ تا ۴۹ به ابتکـــار و ۵۰ تـا ۶۰ بـه انعطاف پذیری مربوط است. پایایی آزمون خلاقیت عابدی، از طریق آزمون مجدد دانش آموزان مدارس راهنمایی تهران در سال ۱۳۶۳ در چهار بخش آزمون به این ترتیب بـه دسـت آمـد: ضریب پایایی بخـش سیالی ۰/۸۵، ابتکار ۰/۸۲ انعطاف پذیری ۰/۸۴ و بسط ۰/۸۰ [۱۲]. ضریب همسانی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ برای خرده آزمون‌های سیالی، انعطاف پذیری، ابتکار و بسط روی ۲۲۷۰دانش آموز اسپانیایی به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۶۶، ۰/۶۱، ۰/۶۱ به دست آمد [۱۳].

ب) آزمون‌های تفکر خلاق عابدی: از آزمون‌های کلامی و غیر کلامی تفکر خلاق تورنس، به عنوان شاخص روایی همزمـان آزمـون خلاقیت عابدی اسـتفاده شد. در بیـن ابزارهـای ســـنجش خلاقیـــت، آزمون‌های تفکر خلاق تورنـس در پژوهش‌ها و اندازهگیری‌های تربیتی

بیشترین کاربرد را داشته اســت [۱۴] آزمون‌های کلامی و غیرکلامی تفکر خلاق تورنس، دارای دو فرم موازی A و B می‌باشد که در این تحقیق از فرم A استفاده شد. فرم A در آزمون کلامی تفکر خلاق تورنس دارای شش فعالیت می‌باشد که در هر فعالیت آزمودنـــی بـاید بـه صـورت کلامی و در زمان مقرر پاسخ‌های مورد نظررا یادداشت کند. آزمون غیر کلامی تفکر خلاق تورنس (فرم) A از سه فعالیت تشکیل شده است که در هر فعالیت آزمودنی می‌بایست در زمان مقرر پاسخ‌های موردنظررا به صورت تصویری ثبت کند. در آزمون کلامی تورنس، سه مؤلفـه سیالی، انعطافپذیری و ابتکار و در آزمـون غیرکلامی تورنس، چهار مؤلفـــه سیالی، انعطافپذیری، ابتکـار و بسـط اندازه گیری شدند. نمرهگذاری آزمون‌های تفکر خلاق تورنس، مطابق راهنمای نمرهگذاری در کتاب راهنمایTTC [۱۴] انجام شد.

هوش هیجانی

اولین مقیاس هوش هیجانی بار- آن در سال ۱۹۸۰ با طرح این سوال که چرا بعضی مردم نسبت به بعضی دیگر در زندگی موفق ترند آغاز گردید. در این سال مولف مفهوم تعریف و اندازه ای از هوش غیرشناختی ارائه فرد و پس از ۱۷ سال تحقیق اولین مقیاس هوش هیجانی ساخته شد. مقیاس هوش هیجانی او دارای پنج مقیاس یا جنبه (مهارت‌های درون فردی، مهارت‌های میان-فردی، مقابله با فشار، سازگاری و خلق کار) و پانزده خرده مقیاس است. پاسخ‌های آزمون نیز در روی یک مقیاس ۵ درجه ای در ردیف لیکرت (کاملاً موافقم، موافقم، تا حدودی، مخالفم و کاملاً مخالفم) تنظیم شده است این پرسشنامه دارای ۹۰ سوال است که نخستین پرسشنامه فرا فرهنگی ارزیابی هوش هیجانی است این آزمون در سه مرحله در ایران اجرا شده و پس از انجام برخی تغییرات در متن اصلی پرسشنامه، حذف یا تغییر بعضی سوالات و تنظیم مجدد سوالات هر مقیاس، پرسشنامه از ۱۱۷ سوال به ۹۰ سوال تقلیل یافت و در مورد کیفیت روان سنجی آن نیز اقدامات لازم به عمل آمد. میزان آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۹۳ ٪ گزارش گردید این میزان (آلفای محاسبه شده در مرحله سوم) با آلفای محاسبه شده در مرحله دوم آزمون یکسان بدست آمده.

سلامت روانی

این آزمون شامل ۹۰ سوال برای ارزشیابی علائم روانی است که به وسیله پاسخگو گزارش می‌شود و اولین بار برای نشان دادن جنبه‌های روان شناختی بیماران جسمیو روانی طرح ریزی گردیده است. فرم اولیه آزمون توسط دراگوئیس و همکاران [۱۶] معرفی شد و بر اساس تجربیات بالینی و تجزیه و تحلیل‌های روانسنجی از آن، مورد تجدید نظر قرار گرفت و فرم نهائی آن تهیه گردید.پاسخ‌های ارائه شده به هر یک از مواردآزمون در یک مقیاس ۵ درجه ای از میزان ناراحتی که از (هیچ) تا به (شدت) می‌باشد مشخص می‌گردد. ۹۰ ماده این آزمون ۹ بعد مختلف شکایات جسمانی، وسواس و اجبار، حساسیت در روابط متقابل، افسردگی، اضطراب، پرخاشگری، ترس مرضی، افکار پارنوئیدی و روان پریشی را در بر می‌گیرد. نمره گذاری و تفسیر آزمون بر اساس سه شاخص ضریب کلی علائم مرضی، معیار ضریب ناراحتی و جمع علائم مرضی بدست می‌آید.سنجش پایائی ابعاد ۹ گانه این آزمون از دو روش محاسبه پایائی به روش آزمون مجدد صورت گرفته است. برای محاسبه ثبات درونی آزمون که بر روی ۲۱۹ نفر داوطلب در ایالات متحده در جهت سنجش ثبات و یکنواختی سوالات انجام گردید از ضرایب آلفا و کودرریچارد سون ۲۰ استفاده شده. نتایج تمام ضرایب به دست آمده برای ۹ بعد کاملاً رضایت بخش بوده است. بیشترین همبستگی مربوط به بعد افسردگی با ۹ ٪ و کمترین آن‌ها روان پریشی با ۷۷٪ بوده است.

یافته ها

جدول (۱) میانگین، انحراف معیار، کمینه و بیشینه آماره های توصیفی متغیرهای تحقیق را در بین آزمودنی ها نشان می‌دهد.

جدول (۱) آماره های توصیفی متغیر های تحقیق به تفکیک متغیرهای تحقیق

خلاقیت	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	تعداد
سنتی	۱۳۲/۶۲	۱۰/۲۷	۱۰۹	۱۴۹	۳۲
	۱۳۷/۹۵	۴/۲۲	۱۲۸	۱۴۵	۲۲
	۱۳۱/۳۶	۱۰/۸۹	۱۱۰	۱۴۷	۲۵
	۱۳۴/۰۰	۸/۱۹	۱۱۷	۱۵۰	۲۸
جدید	۱۱۸/۴۷	۷/۲۵	۱۰۳	۱۲۸	۱۹
	۱۱۸/۶۱	۵/۹۲	۱۰۳	۱۲۷	۲۶
	۱۲۰/۵۰	۶/۵۸	۱۰۷	۱۳۴	۲۴
	۱۱۸/۲۹	۶/۵۸	۱۰۸	۱۳۳	۲۴
کل	۱۲۷/۳۵	۱۱/۴۹	۱۰۳	۱۴۹	۵۱
	۱۲۷/۴۷	۱۱/۰۲	۱۰۳	۱۴۵	۴۸
	۱۲۶/۰۴	۱۰/۴۹	۱۰۷	۱۴۷	۴۹
	۱۲۶/۷۵	۱۰/۷۳	۱۰۸	۱۵۰	۵۲
هوش هیجانی					
سنتی	۲۹۸/۳۷	۱۰/۳۲	۲۸۳	۳۳۲	۳۲
	۲۹۴/۸۱	۹/۳۳	۲۸۲	۳۱۲	۲۲
	۲۹۶/۰۰	۷/۲۷	۲۸۰	۳۱۳	۲۵
	۲۹۹/۵۷	۷/۴۰	۲۹۰	۳۱۸	۲۸
جدید	۲۴۸/۶۳	۳۶/۷۹	۲۱۲	۳۱۲	۱۹
	۲۲۸/۳۰	۳۷/۰۰	۱۸۹	۳۰۹	۲۶
	۲۱۰/۷۹	۱۳/۱۵	۱۹۸	۲۵۸	۲۴
	۲۲۵/۸۷	۳۲/۱۲	۱۸۶	۲۹۹	۲۴
کل	۲۷۹/۸۴	۳۳/۴۲	۲۱۲	۳۳۲	۵۱
	۲۵۸/۷۹	۴۳/۴۵	۱۸۹	۳۱۲	۴۸
	۲۵۴/۲۶	۴۴/۲۸	۱۹۸	۳۱۳	۴۹
	۲۶۵/۵۵	۴۳/۲۵	۱۸۶	۳۱۸	۵۲
سلامت روانی					
سنتی	۱/۵۰	۰/۱۶	۱/۱۷	۱/۸۰	۳۲
	۱/۴۹	۰/۲۴	۱/۱۴	۱/۹۷	۲۲
	۱/۶۰	۰/۱۸	۱/۳۳	۲/۰۵	۲۵
	۱/۵۸	۰/۱۶	۱/۰۸	۱/۸۵	۲۸
جدید	۱/۸۹	۰/۱۹	۱/۴۷	۲/۳۵	۱۹
	۱/۸۹	۰/۱۴	۱/۶۰	۲/۱۲	۲۶
	۱/۸۲	۰/۳۰	۱/۱۱	۲/۴۰	۲۴
	۱/۹۰	۰/۱۸	۱/۴۹	۲/۱۶	۲۴
کل	۱/۶۵	۰/۲۸	۱/۱۷	۲/۳۵	۵۱
	۱/۷۱	۰/۲۸	۱/۱۴	۲/۱۲	۴۸
	۱/۷۱	۰/۲۶	۱/۱۱	۲/۴۰	۴۹
	۱/۷۳	۰/۲۳	۱/۰۸	۲/۱۶	۵۲

بررسی توزیع نرمال داده ها

جدول (۲) آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای توزیع نمرات متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	چولگی	کشیدگی	کولموگروف اسمیرنوف	معنی داری
تفکر خلاق	۰/۷۳۹	-۰/۷۳۹	۰/۴۶۸	۰/۹۸۱
هوش هیجانی	۰/۵۶۹	-۱/۴۳۲	۰/۴۵۴۴	۰/۹۲۹
سلامت روانی	۰/۴۳۳	-۰/۲۵۴	۰/۶۶۵	۰/۷۶۸

در جدول ۲، نتایج آزمون کولموگراف اسمیرنف جهت بررسی نرمال بودن توزیع نمرات متغیرهای مورد مطالعه ارائه شده است. از آنجایی که سطح معناداری در همه متغیرهای پژوهش به تفکیک گروه، بیش از مقدار ملاک ۰/۰۵ می‌باشد(P>۰/۰۵)، در نتیجه می‌توان گفت که توزیع متغیرهای مورد بررسی در نمونه آماری داری توزیع نرمال می‌باشد و می‌توان فرضیه های پژوهش را از طریق آزمون های پارامتریک مورد آزمون قرار داد.

پیش فرض فاصله ای بودن مقیاس اندازه گیری متغیرهای وابسته

با توجه به اینکه متغیرهای وابسته در این پژوهش، خلاقیت، هوش هیجانی و سلامت روانی هستند و در داده های آماری نمره گذاری شده اند، پیش فرض فاصله ای بودن مقیاس اندازه گیری متغیرهای وابسته رعایت شده است و می‌توان فرضیه های پژوهش را از طریق آزمون های پارامتریک مورد آزمون قرار داد.

پیش فرض اسمی بودن مقیاس گروه های مورد مطالعه

با توجه به اینکه گروه های مورد مقایسه در این پژوهش، نوازندگان سنتی و جدید به تفکیک جنسیتی زن و مرد و نیز تفکیک تحصیلات دانشگاهی و غیر دانشگاهی هستند، پیش فرض اسمی بودن مقیاس گروه های مورد مطالعه رعایت شده است و می‌توان فرضیه های پژوهش را از طریق آزمون های پارامتریک T برای دو گروه مستقل مورد آزمون قرار گیرد.

بررسی فرضیات

فرض اول: بین نوازندگان سازهای سنتی با نوازندگان سازهای جدید از نظر تفکرخلاق و هوش هیجانی وسلامت روانی، تفاوت وجود دارد.

جدول (۳) نتایج آزمونT در گروه های مستقل برای مقایسه میانگین های تفکر خلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی در دو گروه نوازندگان جدید و سنتی

متغیر	گروه	میانگین	انحراف معیار	df	T	sig
تفکر خلاق	نوازندگان سنتی	۱۳۳/۷۸	۹/۱۵	۱۹۸	۱۳/۰۵	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۱۸/۹۸	۶/۴۰			
هوش هیجانی	نوازندگان سنتی	۲۹۷/۴۰	۸/۸۱	۱۹۸	۲۱/۱۱	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۲۲۷/۳۱	۳۳/۰۱			
سلامت روانی	نوازندگان سنتی	۱/۵۴	۰/۱۹	۱۹۸	-۱۱/۰۹	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱/۸۸	۰/۲۳			

میانگین نمرات اکتسابی آزمودنی های پژوهش در تمامی متغیرهای تحقیق با آزمون T در گروه های مستقل برای پیدا کردن تفاوت بین نوازندگان سنتی و جدید مورد تحلیل قرار گرفت و در تمامی متغیرهای تحقیق بین نوازندگان سنتی و جدید تفاوت معنی داری به دست آمد و می‌توان گفت که نوازندگان سنتی در مقایسه با نوازندگان جدید تفکر خلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی بیشتری از خود بروز دادند.

با توجه به تفاوت های معنی دار بین نوازندگان سنتی و جدید در تفکر خلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی می‌توان گفت که در همه این متغیرها میانگین نمرات نوازندگان سنتی در مقایسه با نوازندگان جدید بیشتر است. لذا این بخش از فرضیه تایید می‌گردد (جدول۳).

در مجموع می‌توان گفت با توجه به معنی داری تفاوت تمامی متغیر های تفکر خلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی در بین نوازندگان سازهای سنتی و جدید، فرضیه فوق الذکر مورد تایید قرار می‌گیرد.

فرض دوم: بین نوازندگان سازهای سنتی با نوازندگان سازهای جدید، از نظر مولفه های تفکرخلاق و هوش هیجانی وسلامت روانی، تفاوت وجود دارد.

جدول (۴) نتایج آزمون T در گروه های مستقل برای مقایسه میانگین های مولفه های تفکرخلاق در دو گروه نوازندگان جدید و سنتی

متغیرتفکرخلاق	گروه	میانگین	انحراف معیار	df	T	sig
سیالی	نوازندگان سنتی	۴۸/۲۸	۴/۰۲	۱۹۸	۸/۶۳	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۴۳/۸۰	۳/۲۰			
بسط	نوازندگان سنتی	۲۴/۲۶	۲/۴۶	۱۹۸	۹/۵۶	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۲۱/۰۷	۲/۲۱			
ابتکار	نوازندگان سنتی	۳۶/۱۱	۳/۳۵	۱۹۸	۹/۴۷	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۳۲/۰۲	۲/۶۳			
انعطاف	نوازندگان سنتی	۲۵/۱۲	۲/۲۶	۱۹۸	۴۵/۴۳	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۲۲/۰۸	۱/۱۹			

میانگین نمرات اکتسابی آزمودنی های پژوهش در تمامی خرده مقیاس های تفکر خلاق با آزمون T در گروه های مستقل برای پیدا کردن تفاوت بین نوازندگان سنتی و جدید مورد تحلیل قرار گرفت و در تمامی خرده مقیاس های تفکر خلاق بین نوازندگان سنتی و جدید تفاوت معنی داری به دست آمد و می‌توان گفت که نوازندگان سنتی در مقایسه با نوازندگان جدید در خرده مقاس های تفکر خلاق وضعیت بهتری از خود بروز دادند. با توجه به تفاوت های معنی دار بین نوازندگان سنتی و جدید در خرده مقیاس های تفکر خلاق می‌توان گفت که در همه این متغیرها میانگین نمرات نوازندگان سنتی در مقایسه با نوازندگان جدید بیشتر است. لذا این بخش از فرضیه تایید می‌گردد (جدول۴).

جدول (۵) نتایج آزمون T در گروه های مستقل برای مقایسه میانگین های مولفه های هوش هیجانی در دو گروه نوازندگان جدید و سنتی

متغیر هوش هیجانی	گروه	میانگین	انحراف معیار	df	T	sig
حل مسئله	نوازندگان سنتی	۲۰/۱۹	۱/۳۹	۱۹۸	۵/۹۶	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۸/۵۸	۲/۳۷			
شادمانی	نوازندگان سنتی	۱۹/۶۲	۱/۴۸	۱۹۸	۱۴/۸۲	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۵/۲۳	۲/۶۱			
استقلال	نوازندگان سنتی	۱۹/۵۷	۱/۵۱	۱۹۸	۱۷/۲۵	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۴/۳۶	۲/۶۷			
تحمل فشار	نوازندگان سنتی	۲۰/۴۰	۱/۶۰	۱۹۸	۱۷/۰۶	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۴/۴۶	۳/۱۶			
خودشکوفایی	نوازندگان سنتی	۲۰/۴۹	۱/۳۸	۱۹۸	۱۸/۲۲	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۴/۶۱	۲/۹۹			
خودآگهی هیجانی	نوازندگان سنتی	۱۹/۵۰	۱/۵۹	۱۹۸	۱۸/۶۶	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۴/۱۷	۲/۴۰			
واقع گرایی	نوازندگان سنتی	۱۸/۸۰	۱/۶۸	۱۹۸	۱۶/۲۹	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۳/۹۸	۲/۴۶			
روابط بین فردی	نوازندگان سنتی	۲۱/۴۶	۱/۲۶	۱۹۸	۱۹/۶۰	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۴/۶۶	۳/۳۲			
خوش بینی	نوازندگان سنتی	۲۰/۰۰	۱/۷۰	۱۹۸	۱۷/۵۲	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۴/۳۱	۲/۸۲			
عزت نفس	نوازندگان سنتی	۲۰/۴۶	۱/۶۱	۱۹۸	۱۶/۲۳	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۴/۹۰	۳/۰۹			
کنترل تکانه	نوازندگان سنتی	۱۸/۸۵	۱/۵۹	۱۹۸	۱۳/۳۶	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۴/۵۸	۲/۸۳			
انعطاف پذیری	نوازندگان سنتی	۱۹/۴۲	۱/۵۴	۱۹۸	۱۸/۲۶	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۴/۱۹	۲/۴۵			
مسئولیت پذیری	نوازندگان سنتی	۱۸/۶۴	۰/۸۴	۱۹۸	۱۲/۴۷	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۴/۹۰	۲/۷۶			
همدلی	نوازندگان سنتی	۱۹/۵۹	۱/۳۴	۱۹۸	۱۳/۶۳	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۵/۸۱	۲/۴۸			
خودابرازی	نوازندگان سنتی	۲۰/۳۲	۱/۴۴	۱۹۸	۷/۰۹	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱۸/۵۱	۲/۱۳			

میانگین نمرات اکتسابی آزمودنی های پژوهش در تمامی خرده مقیاس های هوش هیجانی با آزمون T در گروه های مستقل برای پیدا کردن تفاوت بین نوازندگان سنتی و جدید مورد تحلیل قرار گرفت و در تمامی خرده مقیاس هوش هیجانی بین نوازندگان جدید و سنتی تفاوت معنی داری به دست آمد و می‌توان گفت که نوازندگان سنتی در مقایسه با نوازندگان جدید در تمامی خرده مقیاس هوش هیجانی وضعیت بهتری از خود بروز دادند. با توجه به تفاوت های معنی دار بین نوازندگان سنتی و جدید در خرده مقیاس هوش هیجانی می‌توان گفت که در همه این متغیرها میانگین نمرات نوازندگان سنتی در مقایسه با نوازندگان جدید بیشتر است. لذا این بخش از فرضیه تایید می‌گردد (جدول۵).

جدول (۶) نتایج آزمون T در گروه های مستقل برای مقایسه میانگین های مولفه های سلامت روانی در دو گروه نوازندگان جدید و سنتی

متغیر سلامت روانی	گروه	میانگین	انحراف معیار	df	T	sig
شکایات جسمانی	نوازندگان سنتی	۱/۵۵	۰/۳۳	۱۹۸	-۱۲/۸۱	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۲/۱۷	۰/۳۵			
اضطراب	نوازندگان سنتی	۱/۷۷	۰/۴۳	۱۹۸	-۴/۷۸	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۲/۹۴	۰/۳۶			
وسواس فکری- عملی	نوازندگان سنتی	۱/۶۲	۰/۳۸	۱۹۸	-۵/۲۴	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱/۹۴	۰/۴۸			
افسردگی	نوازندگان سنتی	۱/۴۸	۰/۴۰	۱۹۸	-۷/۰۲	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱/۹۰	۰/۴۲			
حساسیت بین فردی	نوازندگان سنتی	۱/۶۵	۰/۴۸	۱۹۸	-۴/۳۲	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱/۹۴	۰/۴۵			
روان پریشی	نوازندگان سنتی	۱/۵۰	۰/۳۹	۱۹۸	-۵/۳۴	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱/۸۳	۰/۴۹			
افکار پارانوئیدی	نوازندگان سنتی	۱/۶۸	۰/۴۵	۱۹۸	-۳/۷۵	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱/۹۴	۰/۵۳			
خصومت (پرخاشگری)	نوازندگان سنتی	۱/۴۴	۰/۴۷	۱۹۸	-۶/۱۹	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱/۸۹	۰/۵۴			
ترس مرضی	نوازندگان سنتی	۱/۲۵	۰/۵۲	۱۹۸	-۲/۶۸	۰/۰۰۸
	نوازندگان جدید	۱/۴۴	۰/۴۶			
شاخص علایم کلیGSI	نوازندگان سنتی	۱/۵۴	۰/۱۹	۱۹۸	-۱۱/۰۹	۰/۰۰۰
	نوازندگان جدید	۱/۸۸	۰/۲۳			

میانگین نمرات اکتسابی آزمودنی های پژوهش در تمامی خرده مقیاس های سلامت روانی با آزمون T در گروه های مستقل برای پیدا کردن تفاوت بین نوازندگان سنتی و جدید مورد تحلیل قرار گرفت و در تمامی خرده مقیاس سلامت روانی بین نوازندگان جدید و سنتی تفاوت معنی داری به دست آمد و می‌توان گفت که نوازندگان سنتی در مقایسه با نوازندگان جدید در تمامی خرده مقیاس سلامت روانی وضعیت بهتری از خود بروز دادند. با توجه به وجود تفاوت های معنی دار بین نوازندگان سنتی و جدید در خرده مقیاس سلامت روانی می‌توان گفت که در همه این متغیرها میانگین نمرات نوازندگان سنتی در مقایسه با نوازندگان جدید بیشتر است. لذا این بخش از فرضیه تایید می‌گردد (جدول۶).

در مجموع می‌توان گفت با توجه به معنی داری تفاوت تمامی خرده مقیاس های تفکر خلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی در بین نوازندگان سنتی و جدید، فرضیه دوم مورد تایید قرار می‌گیرد.

نتیجه گیری:

نتایج بررسی فرضیه اول تحقیق نشان می‌دهد که بین نوازندگان سازهای سنتی با نوازندگان سازهای جدید از نظر تفکرخلاق و هوش هیجانی وسلامت روانی، تفاوت وجود دارد. همچنین مطابق با نتایج به دست آمده، میزان تفکرخلاق و هوش هیجانی وسلامت روانی نوازندگان سازهای سنتی نسبت به نوازندگان سازهای جدید بالاتر می‌باشد.

این یافته با نتایج تحقیقات نعمتی سوگلی تپه [۱۷]، مهری نژاد [۹]، الکساندره کوپو و دارکو جکوک [۱۰]، تام جاکوپز [۱۸] همسو می‌باشد.

نتایج به دست آمده بدین معنی است که نوازندگانی که با سبک ها و سازهای سنتی فعالیت می‌کنند در تفکرخلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی نمرات بالاتری از نوازندگانی که با سبک ها و سازهای جدید و پاپ فعالیت می‌کنند کسب نموده اند، بنابراین مطابق با این یافته، سبک ها و سازهای سنتی این چنینی در درجه نخست به عنوان موروثات اجتماعی و فرهنگی، امکان رشد شناختی نوازندگان را افزایش می‌دهد و همین امر باعث می‌شود آن‌ها در جامعه خود احساس موثر بودن داشته باشند. در نتیجه این خود باعث می‌شود تا نوازندگان در برخورد با مشکلات فرهنگی و اجتماعی به فکر راه چاره و حل مسئله باشند و با خلق آثار متفاوت و در عین حال متناسب سعی نمایند حلال مشکلات شوند تا اینکه ساکت بنشینند و تاثیرات منفی آن‌ها را بر خود و جامعه شان نظاره گر باشند. بنابراین مطابق با نتایج پژوهش، از آنجا که سبک ها و سازهای سنتی در بخش شخصی تفکر خلاق اثر گذاری می‌کند، نحوه پردازش فکری نوازندگان در خصوص حل مشکلات فردی و اجتماعی بطور مثبت تغییر می‌دهد و مشکلات محیط زندگی بعنوان مشکلات شخصی تلقی شده و نوازندگان در پی حل خلاق آن‌ها برمی‌آیند تا اینکه اجازه بدهند مشکلات فردی و اجتماعی بر ساختار تفکر خلاق شان تاثیر منفی بگذارند. از سوی دیگر بالا بودن هوش هیجانی نوازندگان سبک ها و سازهای سنتی به آن‌ها این امکان و اجازه را می‌دهد که در مقابل مسائل و مشکلات، با حفظ و کنترل احساسات و عواطف شان، به فکر چاره یابی و حل مشکل باشند تا اینکه منفعلانه نها قرار گرفته و سلامت روانی خود و جامعه را به خطر بیاندازند، همان چیزی در خصوص نوازندگان سازهای جدید و پاپ در حال رخ دادن است و پایین بودن نمرات تفکرخلاق، هوش هیجانی وسلامت روانی ایشان نسبت به نوازندگان سبک ها و سازهای سنتی، خود شاهدی براین مدعاست.

نتایج بررسی فرضیه دوم تحقیق نشان می‌دهد که بین نوازندگان سازهای سنتی با نوازندگان سازهای جدید از نظر مولفه های تفکرخلاق(سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف) و هوش هیجانی(حل مسئله، شادمانی، استقلال، تحمل فشار، خودشکوفایی، خودآگاهی هیجانی، واقع گرایی، روابط بین فردی، خوش بینی عزت نفس، کنترل تکانه، انعطاف پذیری، مسئولیت پذیری، همدلی و خودابزاری) وسلامت روانی(،شکایات جسمانی، اضطراب، وسواس فکری - عملی، افسردگی، حساسیت بین فردی، روان پریشی، افکار پارانویایی، خصومت یا پرخاشگری، ترس مرضی و شاخص علائم کلی GSI) تفاوت معنی دار وجود دارد. همچنین مطابق با نتایج به دست آمده، میزان نمرات مولفه های تفکرخلاق و هوش هیجانی وسلامت روانی نوازندگان سازهای سنتی نسبت به نوازندگان سازهای جدید بالاتر می‌باشد.

این یافته با نتایج تحقیقات نعمتی سوگلی تپه [۱۷]، مهری نژاد [۹]، الکساندره کوپو و دارکو جکوک [۱۰]، تام جاکوپز [۱۸] همسو می‌باشد.

نتایج به دست آمده بدین معنی است که نوازندگانی که با سبک ها و سازهای سنتی فعالیت می‌کنند در تمامی مولفه های تفکرخلاق، هوش هیجانی وسلامت روانی نمرات بالاتری از نوازندگانی که با سبک ها و سازهای جدید و پاپ فعالیت می‌کنند کسب نموده اند، بنابراین مطابق با این یافته، سبک ها و سازهای سنتی این چنینی در درجه نخست بعنوان موروثات اجتماعی و فرهنگی، امکان رشد شناختی نوازندگان را افزایش می‌دهد و همین امر باعث می‌شود آن‌ها در جامعه خود احساس موثر بودن داشته باشند. در نتیجه این خود باعث می‌شود تا نوازندگان در برخورد با مشکلات فرهنگی و اجتماعی به فکر راه چاره و حل مسئله باشند و با خلق آثار متفاوت و در عین حال متناسب سعی نمایند حلال مشکلات شوند تا اینکه ساکت بنشینند و تاثیرات منفی آن‌ها را بر خود و جامعه شان نظاره گر باشند. بنابراین مطابق با نتایج پژوهش، از آنجا که سبک ها و سازهای سنتی در بخش شخصی تفکر خلاق اثر گذاری می‌کند، نحوه پردازش فکری نوازندگان در خصوص حل مشکلات فردی و اجتماعی بطور مثبت تغییر می‌دهد و مشکلات محیط زندگی بعنوان مشکلات شخصی تلقی شده و نوازندگان در پی حل خلاق آن‌ها برمی‌آیند تا اینکه اجازه بدهند مشکلات فردی و اجتماعی بر ساختار تفکر خلاق شان تاثیر منفی بگذارند. از سوی دیگر بالا بودن هوش هیجانی نوازندگان سبک ها و سازهای سنتی به آن‌ها این امکان و اجازه را می‌دهد که درمقابل مسائل و مشکلات، با حفظ وکنترل احساسات وعواطف شان، به فکر چاره یابی و حل مشکل باشند تا اینکه منفعلانه تحت تاثیر آن‌ها قرار گرفته و سلامت روانی خود و جامعه را

به خطر بیاندازند، همان چیزی در خصوص نوازندگان سازهای جدید و پاپ در حال رخ دادن است و پایین بودن نمرات تفکرخلاق، هوش هیجانی وسلامت روانی ایشان نسبت به نوازندگان سبک ها و سازهای سنتی، خود شاهدی براین مدعاست.

براساس یافته های پژوهش پیشنهاد می‌شود نوازندگان دارای تفکر خلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی پایین در موسسات فرهنگی و هنری شناسایی شده و با آموزش تفکر خلاق، هوش هیجانی و سلامت روانی به آنان، موجبات افزایش کیفیت موسیقی در جامعه فراهم آورد.

مراجع

[1] Kubrin, C. E. (2005). “GangsTas, Thugs, and husTlas: IdenTiTy and The code of The sTreeT in rap music”. Social problems, *Vol. 52, No. 3, PP.360-378.*

[2] Mössler, K., Assmus, J., Heldal, T., Fuchs, K., & Gold, Christian. (2012). “Music therapy techniques as predictors of change in mental health care”. *The Arts in Psychotherapy, Vol. 39, PP. 333-341*. 10.1016/j.aip.2012.05.002.

[3] Davis, S. K., and Humphrey, N. (2012). “The influence of emoTional inTelligence (EI) on coping and menTal healTh in adolescence: DivergenT roles for TraiT and abiliTy EI”. Journal of Adolescence, *Vol. 35, No. 5, 1369-1379.*

[4] گنجی، ح. (۱۳۸۷). "روانشناسی عمومی"، نشرساوالان، *تهران.*

[5] Ritter, S.M., and Ferguson, S. (2017). “Happy creaTiviTy: LisTening To happy music faciliTaTes divergenT Thinking”. PloS one. *Vol. 12, No. 9, PP. e0182210*.

[6] Marin, M.M., Bhattacharya, J. (2013). “Getting into the musical zone: trait emotional intelligence and amount of practice predict flow in pianists.” *Front Psychol, Vol.4, P. 853*. doi: 10.3389/fpsyg.2013.00853. PMID: 24319434; PMCID: PMC3837225.

[7] علی اکبری دهکردی؛ م. (۱۳۹۱). "رابطه بین هوش هیجانی و رضایت زناشویی در زوجین"، *مجله علوم رفتاری* دوره ۶ .شماره ۲ (مسلسل ۲۰) ، ۱۶۹-۱۶۱.

[8] موسوی لطفی، مریم. (۱۳۸۸)، "چرا هوش هیجانی؟"، انتشارات فانوس اندیشه، *تهران.*

[9] مهری نژاد، س. ا. (۱۳۹۴) . "مقایسه ویژگی های شخصیتی، سلامت روان و هوش هیجانی در موسیقی دانان حرفه ای و افراد عادی"، دومین کنفرانس بین المللی پژوهش در علوم رفتاری و اجتماعی.

[10] Kopp, A., and Jekauc, D. (2018). “The Influence of EmoTional InTelligence on Performance in CompeTiTive SporTs: A MeTa-AnalyTical InvesTigaTion”. SporTs (Basel). *Vol. 6, No. 4, P. 175.*

[11] Zeidner, M., MaTThews, G., and RoberTs, R.D. (2012). “WhaT we know abouT emoTional inTelligence: How iT affecTs learning, work, relaTionships, and our menTal health”. MIT press.

[12] پرسشنامه خلاقیت عابدی (۱۳۷۲).

[13] Auzmendi, E., Villa, A., and Abedi, J. (1996). “ReliabiliTy and validiTy of a newly-consTrucTed mulTiple-choice creaTiviTy instrument”. CreaTiviTy Research Journal. *Vol. 9, No. 1, PP.89-95.*

[14] Torrance, E. P. (1974). “The torrance tests of creative thinking-norms-technical manual research edition-verbal tests, forms a and b- figural tests, forms A and B. Princeton”, NJ: Personnel Press.

[15] بیوکی، زهرا. (۱۳۷۶). هنجاریابی آزمون تفکر خلاق تورنس برای دانش آموزان مدارس راهنمایی شهر تهران، پایان نامه کارشناسی

[16] Derogatis, L.R., Rickets, K., Rock, A. (1976). “The SCL.90.R and MMPI: A step in the valiation of new self-report scale. British. *J. psychology, Vol., 1976, No. 128*, PP. 280- 89.

[17] نعمتی سوگلی تپه، ف. (۱۳۹۸). "تاثیر موسیقی ملایم بر هوش هیجانی دانشجویان". چهارمین کنفرانس ملی توانمندسازی جامعه در حوزه علوم انسانی و مطالعات روانشناسی

[18] Jacobs, T. (2018). The Link Between Creativity and emotional intelligence, pacific standard , MAY25 https://psmag.com/news/the-link-between-creativity-and-emotional-intelligence.